

Begroting 2010

Inhoudsopgave

Aanbiedingsbrief 2010.....	1
Verplichte paragrafen	7
Programmabegroting.....	9
Toelichting programmabegroting	10
Bijlage I: bijdragen gemeenten 2010	14
Bijlage II: fonds Recreatie en Toerisme	15
Bijlage III: investeringsstaat.....	16
Bijlage IV: meerjarenraming 2009-2013	17

Begroting 2010

1. Algemeen

Voor u ligt de begroting voor het dienstjaar 2010.

Het Recreatieschap Drenthe voert een financieel beleid gericht op effectiviteit en efficiency. Dankzij dit beleid is het bestuur er bijna in geslaagd de exploitatiekosten (excl. de personeelslasten) voor 2010 gelijk te houden aan de raming voor 2009.

Vanzelfsprekend kan met de effecten van beoogd nieuw beleid en/of beleidsintensivering in de begroting geen rekening worden gehouden. In voorkomende gevallen zal hierover separate besluitvorming dienen plaats te vinden (via voorstellen in de vergadering van het Algemeen Bestuur). De basis voor de raming van prijsgevoelige budgetten bestaat uit het actuele prijspeil van eind 2008.

2. Kosten

Zoals aangegeven wordt binnen de voorliggende begroting voor 2010 uitgegaan van een nullijn ten opzichte van 2009. Hierop zijn een drietal uitzonderingen gemaakt, te weten:

a. personeelskosten

In de AB-vergadering d.d. 5 juli 2006 is bij de behandeling van de begroting 2007 aangegeven dat voor de personeelskosten, deze nullijn-optie niet haalbaar is te achten gelet op de omvang van de organisatie. Ook voor 2010 blijft dit gehandhaafd. Het betreffen hier immers autonome ontwikkelingen gebaseerd op rechtspositionele verplichtingen en CAO-afspraken. Dit betekent dan ook een verhoging van € 11.825 ten opzichte van 2009 (2,5% aanname, CAO loopt per 1 juni 2009 af).

De salarisadministratie wordt gevoerd door de gemeente Assen. De personeelskosten worden overgenomen van de gegevens van de salarisadministratie.

Met klem moet worden aangetekend dat het aandeel beïnvloedbare kosten bij een kleine organisatie als het Recreatieschap Drenthe zeer beperkt is. Kosten op het gebied van huisvesting, salarislasten, verzekering en accountant zijn in principe niet of slechts moeilijk te wijzigen. Dit betekent dat de normale loonkostenstijgingen verwerkt zijn binnen de begroting.

Met nadruk moet hierbij worden aangetekend dat de loonkosten een groot deel van de exploitatiebegroting van het Recreatieschap Drenthe uitmaken. Echter gesteld kan en mag worden dat het Recreatieschap Drenthe met een zeer beperkte personeelsformatie van 6.89 fte een uiterst effectieve inzet weet te bereiken.

b. bureaunkosten

Door een toename van de bureaunkosten is er sprake van een verhoging van deze kosten voor 2010 ten opzichte van 2009. Dit betekent een verhoging van € 5.213 ten opzichte van 2009.

3. Projecten 2010

Ook in 2010 zal het Recreatieschap Drenthe zowel direct als indirect betrokken zijn bij de uitvoering van een groot aantal projecten. Specifiek kan hier nog worden genoemd het project Fietsknooppuntensysteem Drenthe. In 2008 is gestart met de aanleg van dit Fietsknooppuntensysteem Drenthe (zie 1^e begrotingswijziging 2008). Hierdoor ontstaat een aansluiting met de fietsknooppunten in Friesland en Overijssel. De totaalinvesteringen zijn hierbij geraamd op ca. € 1.000.000. Naar verwachting zal de voltooiing van dit project begin 2010 plaatsvinden. Naast dit grote project staat een veelheid van kleinere projecten op de rol.

4. Nieuwe ontwikkelingen 2010-2014

In het kader van de begroting 2010 is het goed stil te staan bij de ontwikkelingen in 2011 en volgende jaren. Deze jaren zullen vooral in het teken moeten staan van de ontwikkeling van een samenhangend beleid op het gebied van recreatie en toerisme en een toename van de investering in de kwaliteit van het recreatief/toeristisch product.

4.1 Toerisme is van belang!

Met een landelijk totaal van ca. € 30 miljard aan recreatieve/toeristische bestedingen is de recreatieve/toeristische sector een van de belangrijkste sectoren van de Nederlandse economie. Na woning, medische zorg en voeding komt deze sector op de vierde plaats qua bestedingen.

Toerisme is ook in toenemende mate van economische betekenis voor Drenthe en voor de lokale economie. Uit het Ecorys-rapport "Toerisme in Drenthe – de groene motor" blijkt, dat in Drenthe 800 mln. wordt omgezet. Dit betekent een werkgelegenheid van zo'n 13.000 arbeidsplaatsen. Ook voor de leefbaarheid van het platteland en de plattelandseconomie is recreatie en toerisme van belang. Veel voorzieningen als dorpswinkels en cafés zouden zonder toeristische inkomsten al zijn verdwenen. De leefbaarheid van het platteland is voor een belangrijk deel te danken aan recreatie en toerisme.

Het is van belang dat de kwaliteit van het toeristische product Drenthe op peil blijft en verbeterd wordt. Samenhang en herkenbaarheid ten aanzien van het recreatieve/toeristische product is essentieel.

Het regionale en gemeentelijke recreatieve/toeristische product is zeer gedifferentieerd, zowel aan de aanbodzijde als aan de vraagzijde. Naast de overheid

zijn er meerdere aanbieders met veelal uiteenlopende doelstellingen, commercieel en niet-commercieel, die elk weer verschillende doelgroepen bedienen. Het gaat er uiteindelijk om dat de kwaliteit van het door de gemeenten aangeboden zo goed mogelijk wordt afgestemd op de wensen en behoeften van de bijbehorende doelgroepen.

Om de concurrentie met andere regio's het hoofd te kunnen bieden is een constante kwaliteitsverbetering en upgradering van het aanbod nodig. De markt is dynamisch en verlangt een proactieve opstelling. De kwaliteit van dat aanbod moet zo goed mogelijk worden afgestemd op de wensen en behoeften van de verschillende doelgroepen. Dit vraagt om continue investeringsimpulsen om bij te kunnen blijven en niet achterop te raken.

Drenthe en Ooststellingwerf beschikken over voldoende potentie om meer dan gemiddeld te profiteren van een aantal trends op recreatief/toeristisch gebied. Dit geldt met name voor de waardering van rust en ruimte bij de voortgaande verstedelijking in met name de Randstad en de daaruit voortvloeiende vraag naar actieve beleving van natuur en landschap.

De specifieke Drentse/Ooststellingwerfse situatie, waarbij sprake is van vooral kleinere recreatieve/toeristische bedrijven, maken het voor het bedrijfsleven bijzonder moeilijk om snel en in voldoende mate te kunnen investeren. Zowel kwaliteit van hardware (gebouwen/voorzieningen) als software (promotie/marketing/opleidingen) vragen hierom.

Op provinciaal niveau is een actieve rol van zowel overheden als bedrijfsleven dringend gewenst.

De 12 gemeenten in Drenthe en de gemeente Ooststellingwerf werken samen binnen het Recreatieschap Drenthe. De éénheid van het product als ook de samenhang in beleid en voorzieningen is essentieel.

Via het Recreatieschap Drenthe wordt aan deze samenhang en samenwerking op een voor Nederland unieke wijze gestalte gegeven.

4.2 Beleid 2010-2011

Op 23 mei 2007 vond de 4-jaarlijkse brainstorm van het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Drenthe plaats. Deze brainstorm had tot doel de taak en plaats van het Recreatieschap Drenthe te ijken.

Op grond van de brainstorm en de daarop volgende besluitvorming in het Algemeen Bestuur is in relatie tot het Recreatieschap Drenthe tot beleidsuitgangspunten gekomen, die hieronder zijn weergegeven.

Voor de periode 2010 - 2011 zijn deze uitgangspunten nog onverkort van toepassing, te weten:

a. organisatie

Het Recreatieschap Drenthe is belangrijk als intermediaire schakel. Zij heeft een bovengemeentelijke taak. Tevens is zij ontwikkelaar en waar nodige uitvoerder van projecten en processen. De huidige organisatievorm vormt hiervoor de meest adequate oplossing en wordt dan ook gehandhaafd.

b. beleid en belangenbehartiging

Het Recreatieschap Drenthe kan door strategische samenwerking met name op intergemeentelijk niveau, de scope verbreden naar het belang van toerisme binnen leisure, zorg, ruimtelijke ordening en gebiedsgericht werken.

Gemeenten moeten nog meer dan in het verleden komen tot een samenhangend beleid ten aanzien van recreatie en toerisme. Het Recreatieschap Drenthe speelt hierbij een coördinerende en stimulerende rol.

Een voorname taak van het Recreatieschap Drenthe is de behartiging van de belangen van recreatie en toerisme ten behoeve van de Drentse gemeenten.

Daarom wordt door het Recreatieschap Drenthe in een groot aantal organisaties en platforms actief geparticipeerd. Een actieve belangenbehartiging past binnen de opzet van het Recreatieschap Drenthe om toerisme op een brede wijze onderdeel te laten uitmaken van discussies in diverse beleidsvelden.

c. fonds

Het door het Recreatieschap Drenthe ontwikkelde fonds voor Recreatie en Toerisme blijkt een effectief middel te zijn tot de ontwikkeling en realisatie van projecten en plannen te komen. De versterking van het fonds dat in 2008 heeft plaatsgevonden past in het verder ontwikkelen van dit instrument.

De omvang van het fonds bedraagt ca. € 330.000 per jaar.

Dit bedrag is gebaseerd op een component in samenhang met de dagrecreatie (vaste bijdrage per gemeente) en een variabele component gebaseerd op de toeristische overnachtingen in een gemeente.

Doel van het fonds is om financiële middelen te genereren en projecten te realiseren. Het fonds heeft tot dusver gezorgd voor vernieuwing en stimulering van recreatie en toerisme in Drenthe. Het fonds heeft een smeeroliefunctie.

In de periode 2005/2009 is het fonds voor een belangrijk deel ingezet bij de realisatie van grote projecten waaronder Fietstotaalplan I en II (projectomvang € 12 mln.), Outdoor Drenthe (€ 2,4 mln.), EDR Tourismus Offensive (€ 0,7 mln.) en het Fietsknooppuntensysteem (€ 1 mln.).

Het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Drenthe heeft het belang van het fonds als volgt verwoord (Kerntakendiscussie 2004): het op effectieve en efficiënte wijze zorgen voor vernieuwing en stimulering van recreatie en toerisme in Drenthe. Daarbij is uitgesproken dat het Recreatieschap Drenthe hierin een actieve rol moet spelen.

d. projectontwikkeling en planvorming

Het Recreatieschap Drenthe is een belangrijke partij voor plan, proces en projectontwikkeling, subsidieverwerving enz. Hierbij ondersteunt het Recreatieschap Drenthe waar mogelijk de gemeenten.

e. kennis en expertise-centrum

Het Recreatieschap Drenthe ontwikkelt zich meer en meer tot kennis en expertise-centrum voor recreatie en toerisme. Een actieve bijdrage hierbij is de internet-Kennisbank Recreatieschap Drenthe die door ambtenaren en bestuurders is te raadplegen.

f. coördinatie

Het Recreatieschap Drenthe coördineert het toeristisch fietsen, ruitersport en wandelen en realiseert zonodig de daarmee samenhangende routestructuren in het werkgebied van het Recreatieschap Drenthe. Voorbeeld hiervan is het in ontwikkeling zijnde Fietsknooppuntensysteem Drenthe. Daarnaast is het Recreatieschap Drenthe in overleg met de provincie ook betrokken bij de uitvoering van het beleid ten aanzien van de voorzieningen voor de vaarrecreatie. In dit kader zijn een 5-tal aanlegvoorzieningen voor de recreatievaart gerealiseerd. Het Recreatieschap Drenthe heeft in algemene zin een coördinerende taak bij de ontwikkeling, voorbereiding en aanvraag van subsidies voor recreatieve/toeristische projecten.

g. beheer en onderhoud

Het Recreatieschap Drenthe is zeer terughoudend ten aanzien van het in beheer nemen of hebben van voorzieningen. Beheer en vooral het onderhoud is in principe een zaak van de betrokken gemeenten of derden.

Slechts in uitzonderingsgevallen waarbij uitdrukkelijk door de gemeenten en het bestuur van het Recreatieschap Drenthe anders is bepaald, worden zaken via het Recreatieschap Drenthe in beheer genomen.

Deze uitzonderingen zijn veelal gekoppeld aan routestructuren. Op dit moment is hiervan sprake bij het onderhoud van routebewegwijzering en toiletgebouwen voor de recreatievaart.

5. Kwaliteitszorg en toezicht

Een taak van het Recreatieschap Drenthe is het stimuleren van de kwaliteit van het toeristisch product Drenthe. Waar nodig en mogelijk wordt met partijen betrokken bij het toeristisch product Drenthe, zoals terreinbeherende instanties en andere overheden, hierover van gedachten gewisseld en actief beleid ontwikkeld.

6. Advies

Naast planontwikkeling adviseert het Recreatieschap Drenthe de gemeenten gevraagd en ongevraagd over zaken welke van belang zijn voor recreatie en toerisme. Deze advisering vindt enerzijds in directe contacten met individuele gemeenten en/of anderen plaats en anderzijds in formele notities ten aanzien van zaken van algemeen belang voor alle Drentse gemeenten. Bij deze advisering speelt het AORTA (het overleg van de toeristische ambtenaren in Drenthe) een belangrijke rol.

7. Samenwerking

Samenwerking stimuleren blijft een belangrijke taak van het Recreatieschap Drenthe. Met de provincie dient zo mogelijk te worden gekomen tot 1 overheidsbeleid voor Drenthe op het gebied van recreatie en toerisme.

In het belang van recreatie en toerisme is door het Recreatieschap Drenthe de samenwerking met organisaties betrokken bij natuur en landschap verder uitgebouwd en versterkt.

Algemeen

Gesteld mag worden dat recreatie en toerisme zich in hoofdzaak op gemeentelijk niveau afspeelt. (Het ontwikkelen van voorzieningen, zoals fietspaden, dagrecreatieterreinen, parkeervoorzieningen, stimuleren van evenementen, natuurbeheer enz.).

Juist recreatie en toerisme zijn beleidsterreinen, waarbinnen gemeenten zelfsturend kunnen optreden.

Wil er sprake zijn van een goed ontwikkeld toeristisch product in Drenthe, dan dient er sprake te zijn van een duidelijke samenhang en afstemming tussen de diverse gemeenten. Uitvoering van toeristisch beleid zonder als gemeenten zelf actief in de ontwikkeling van dit beleid te participeren is niet wenselijk. Gemeenten zullen ook invloed moeten blijven uitoefenen op de besluitvorming en de activiteiten gelet op het belang van de sector voor het gemeentelijke economische en welzijnsbeleid en de betrokken gemeentelijke budgetten.

Het is zaak tijdig in te spelen op het toenemend economisch en maatschappelijk belang van recreatie en toerisme.

Besluit Begroting en Verantwoording

Met ingang van 2004 is het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) ingevoerd. In deze begroting is een en ander in beknopte vorm doorgevoerd (waaronder de paragrafen treasury en bedrijfsvoering).

Voorstel

Wij stellen u voor de begroting 2010 vast te stellen.

Het Dagelijks Bestuur

Verplichte paragrafen

- 1. Weerstandsvermogen**
- 2. Financiering**
- 3. Verbonden partijen**
- 4. Grondbeleid**

1. Weerstandsvermogen

Algemeen

Onder dit begrip verstaat het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) het verband tussen weerstandscapaciteit en de risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor onze financiële positie.

De huidige omvang van de algemene reserve (per 31-12-2008 € 63.471) is gezien de omvang van de activiteiten en huidige inzichten beperkt voldoende.

Balansrisico's

Dit betreft o.a. openstaande vorderingen, afschrijvingsmethodiek op activa etc. Gezien het bedrag en van welke organisatie c.q. bedrijf wij een vordering hebben openstaan, zullen deze vorderingen niet lang "openstaan" (het zijn vorderingen met een legitieme basis).

Betreffende de gehanteerde afschrijvingsmethodiek is grotendeels aansluiting gezocht bij de gemeentelijke uitgangspunten.

Gerechtelijke procedures

Op dit moment worden geen juridische procedures door of tegen de gemeenschappelijke regeling gevoerd.

Garanties

Op dit moment garanderen wij geen geldleningen die aan derden zijn verstrekt.

Onderhoud sanitaire voorzieningen ten behoeve van de recreatievaart.

In het kader van de bestrijding van de legionellabacterie vindt in het seizoen periodieke controle plaats. De fysieke toestand van de gebouwen is goed (de gebouwen zijn niet ouder dan 10 jaar).

Coördinatie/projectverantwoording uitvoering recreatief/toeristische projecten

Ook in 2010 en volgende jaren zullen projecten in uitvoering worden genomen. Deze projecten worden administratief en financieel verantwoord via een projectenadministratie. Door regelmatig overleg tussen de projectverantwoordelijke en de projectuitvoerende (juiste toepassing van de subsidievoorwaarden en de actualiteit van de projectadministratie), worden de financiële risico's tot een minimum beperkt.

Organisatierisico's

De omvang en opbouw van de organisatie (gering aantal medewerkers) evenals de hoge werkdruk, kunnen financiële risico's tot gevolg hebben. Deze ontwikkelingen worden door het bestuur en management nauwlettend gevolgd.

De financiële zaken worden kritisch gevolgd. Indien mogelijk wordt er bezuinigd zodat de nullijn kan worden vastgehouden.

Gezien het bovenstaande kunnen wij concluderen dat wij als gemeenschappelijke regeling geen risico's lopen die van grote materiële betekenis zijn.

2. Financiering

Algemeen

Het belangrijkste thema van de wet financiering decentrale overheden (wet FIDO) is het inzicht geven in de treasuryfunctie bij decentrale overheden. De doelstellingen, richtlijnen en limieten van het voorgestane beleid zijn vastgelegd in het treasurystatuut. De treasuryparagraaf is één van de onderdelen waarmee de wetgever beoogd de transparantie en bestuurlijke beheersbaarheid van deze functie te bevorderen.

De wet FIDO schrijft voor dat samen met de jaarstukken ook de overzichten met betrekking tot de renterisiconorm en de kasgeldlimiet bij Gedeputeerde Staten moeten worden ingediend. Vanaf 2004 is geen sprake meer van een vaste schuld (langlopende lening), een overzicht betreffende de renterisiconorm is dan ook niet van toepassing.

De kasgeldlimiet (de ruimte voor korte financiering) wordt volgens de wet FIDO bij aanvang van het kalenderjaar 2009 gesteld op 8,5%. Wij streven door een actief treasurymanagement (bevoorschotting subsidies etc.) onder de kasgeldlimiet te blijven.

3. Verbonden partijen

Algemeen

Een verbonden partij is een privaat- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin het Recreatieschap Drenthe een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

Het Recreatieschap Drenthe heeft 1 'verbonden partij'.

De 'verbonden partij' is de stichting Recreatievoorzieningen Drenthe. Eind 2004 is door het Algemeen Bestuur besloten de activiteiten betreffende de productie en distributie van foldermateriaal en de 'Drenthekaart' onder te brengen in deze stichting. In 2008 is binnen de stichting gestart met de coördinerende taken voor de TIP (toeristisch informatie punt) in Drenthe en Weststellingwerf.

4. Grondbeleid

Vanaf eind 1993 heeft het Recreatieschap Drenthe gronden in bezit. Deze gronden behelzen het Regionaal Geluidsportcentrum aan de Pottendijk te Emmer-Compascuum. Het centrum omvat:

- a.een regionaal motorcrosscentrum – groot ca. 10 ha;
- b.een provinciaal schietsportcentrum – groot ca. 15 ha.

Het motorcrossgedeelte wordt beheerd en geëxploiteerd door de motorvereniging Motodrôme Emmen. Het schietsportcentrum wordt beheerd en geëxploiteerd door de stichting Schiet- en Jachtsportcentrum Emmen. De gronden zijn voor 50 jaar in erfpacht aan genoemde organisaties uitgegeven. Jaarlijks ontvangen wij hiervoor erfpachtcanons (zie programmabegroting c.q. programmarekening). Deze canons worden jaarlijks geïndexeerd.

In eerdere besluitvorming heeft het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Drenthe besloten, over te gaan tot verkoop van de gronden met behoud van bestemming.

Ontwikkelingen op dit punt worden voor zover het nu lijkt in 2009 verwacht.